

CATALÀ

J O B S H A D O W I N G A

BOLZANO ALTO ADIGE (ITÀLIA)

25 - 29 NOVEMBRE - 2024

ESCOLA SANT MARTÍ
NÚRIA GIMÉNEZ BLADÉ

Co-funded by
the European Union

24 de NOVEMBRE, 2024

VIATGE BARCELONA - MILÀ - BOLZANO

7:00 - AEROPORT DE BARCELONA

El viatge comença ben d'hora a l'aeroport, on agafem un vol cap a Milà. Allà hem de llogar un cotxe perquè ens trobem que hi ha vaga de transports. De camí a Bolzano fem una parada al llac de Garda i arribem a l'apartament al vespre.

EQUIP DE LA MOBILITAT

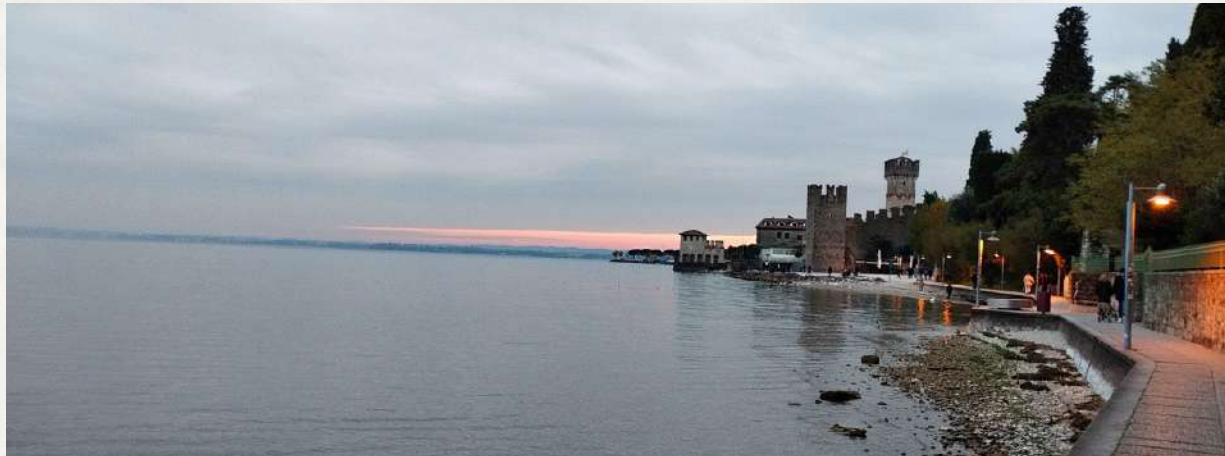
Departament d'Educació - Servei de Suport i

Recursos Lingüístics: Laura Rodríguez

Escola Font-Rúbia: Anna Soler

Escola Frigolet: Laia Torres

Escola Sant Martí: Núria Giménez

En aquesta taula de
l'apartament vam treballar
tots els dies en la confecció
d'aquest diari de la mobilitat

25 de NOVEMBRE, 2024

**Co-funded by
the European Union**

ACOLLIDA - TreviLAB - Biblioteca Provinciale Claudia Augusta

9:00/10:30h - Presentació i acollida

Equip organitzador: Luca Bizzarri (Director), Benedetta Barreca (Formació i serveis digitals) i Mila Delli Pizzi (Coordinadora servei de biblioteques).

La regió de l'Alto Adige és una província autònoma italiana que s'organitza administrativament per comunitats lingüístiques **"una terra tre lingue"**. El servei de biblioteques depèn del Departament de cultura italiana i gestiona 40 biblioteques, de les quals 19 són escolars. La catalogació de les biblioteques públiques i escolars és única i centralitzada i el personal el contracten des del servei de cultura.

Ens van presentar la normativa de la província sobre les biblioteques escolars i nosaltres vam presentar la situació de cada escola en relació a la biblioteca escolar

Dins el Departament de Cultura Italiana, trobem el servei d'**Educació permanent, biblioteques i audiovisuals** que dirigeix Luca Bizzarri i comprèn:

- Activitats Culturals i Associacions
- Educació d'adults, biblioteques públiques i escolars, editorials, audiovisuals i cinema
- Oficina de la llengua (s'ocupa de bilingüisme, llengües estrangeres i mediateca, amb atenció especial a l'autoaprenentatge)
- Polítiques juvenils
- Biblioteca Provincial

Conceben les biblioteques escolars com un espai d'aprenentatge, coneixement i creativitat. Hi ha una legislació específica sobre les biblioteques per promoure el seu desenvolupament i vetllar per a que disposi de personal qualificat. La figura del bibliotecari ha de tenir un perfil actiu de promoció de la lectura, no només centrar-se en la gestió. Cada centre nomena una Comissió digital que tria la persona que ha de fer de pont entre la biblioteca i els docents. El patrimoni ha de ser de qualitat i d'actualitat. S'ha de fer una esporga anual. La província dota als centres educatius d'una quantitat d'acord amb la mida de la biblioteca segons l'alumnat inscrit (entre 2.000- 4.000€).

10:30/13:30h VISITA AL CENTRE MULTILINGÜE TreviLAB

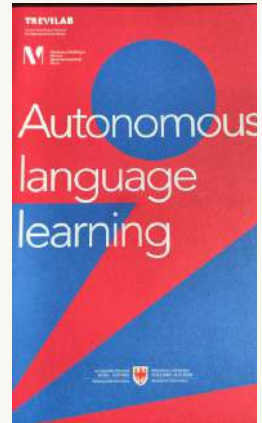

Jakub Hatalski ens va fer una presentació dels serveis del centre multilingüe TreviLAB. Es tracta d'un servei enfocat a l'aprenentatge autònom, només hi ha dos centres de les mateixes característiques a Itàlia.

Disposen de materials en 22 llengües. Ofereixen:

- Assessorament gratuït per als docents
- Materials adaptats per a l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge
- Estones de conversa

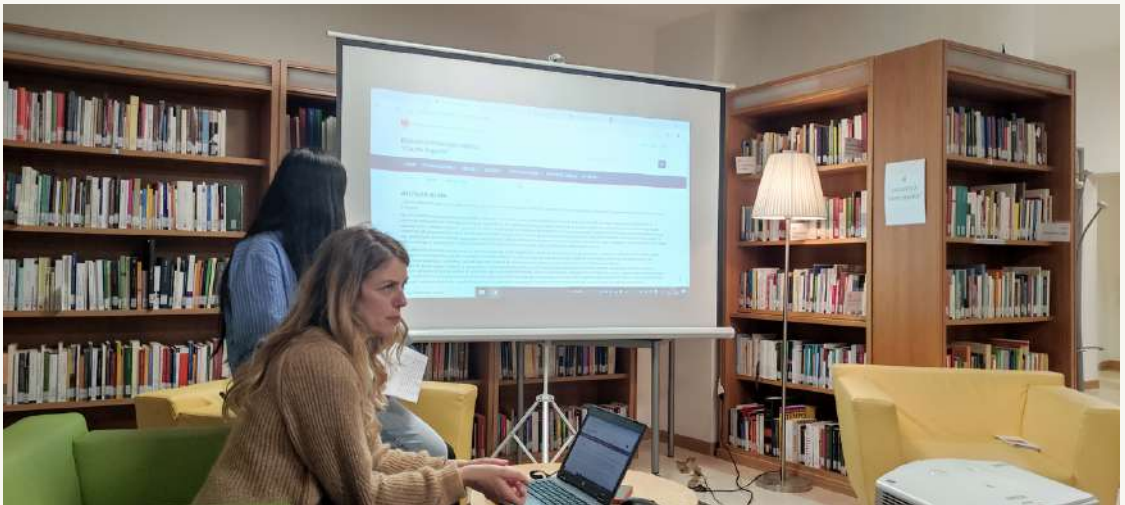
La biblioteca està molt ben endreçada i segueix la mateixa estructura per a cada llengua.

VISITA A LA BIBLIOTECA PROVINCIAL

Valeria Trevisan directora de la Biblioteca provincial Claudia Augusta i unes estudiantis d'espanyol ens van fer la presentació de la biblioteca especialitzada en la conservació de documents locals tant de literatura com d'assaig. La biblioteca està oberta al públic de dilluns a divendres de 9 a 18h i també organitza activitats de promoció de la lectura i del patrimoni i la cultura locals. Ens va cridar l'atenció el fet que donen una atenció especial als testimonis orals destacats de la comunitat, dedicant al web un apartat a les entrevistes i també que ofereixen un servei de préstec d'obres d'art.

26 de NOVEMBRE, 2024

Istituto Comprensivo

BOLZANO IV

SISTEMA EDUCATIU ITALIÀ

El sistema educatiu es divideix en les següents etapes:

- 0-3 Escola bressol
- 3-6 Infantil
- 6-10/11: Primària
- 11-14: Secundària primer grau
- 14-18: Secundària segon grau

Quan acaben el primer grau de secundària poden triar entre anar a un institut de formació professional o fer un segon grau de secundària. L'educació obligatòria és fins els 16 anys.

Cada escola està formada per dos centres de primària i un institut de primer grau, aquesta estructura s'anomena "Istituto Comprensivo" (IC).

L'IC BOLZANO IV comprèn les escoles de primària Gianni Rodari i A. Tambossi i l'institut de primer grau Enrico Fermi. Està situat en un barri popular i l'alumnat és de procedència molt diversa.

8:00/9:00h Vam visitar l'institut de la mà de la directora, Susanna Addario. Celebraven la setmana de la creativitat i l'alumnat participava en tallers durant tota la jornada.

Les propostes eren molt diverses: tallers de cuina, de ràdio, de postals, d'escriptura creativa ... Ens va cridar l'atenció la proposta de gravar vídeos tutorials en llengua materna per explicar a les famílies el funcionament d'alguns aplicatius de l'escola.

BIBLIOTECA DE L'INSTITUT

Valentina Picelli, la bibliotecària del centre, dedica la seva jornada a les tres escoles. Quan comença el curs, envia un formulari als docents amb l'objectiu de treballar de manera conjunta. En funció de les respostes, organitza les activitats per a cada grup.

Co-funded by
the European Union

Periòdicament, tots els grups visiten la biblioteca i poden endur-se llibres en préstec. Segueixen el sistema de catalogació CDU i també indiquen l'escola on estarà el llibre. Pel dia de Sant Jordi organitzen activitats de d'animació a la lectura, també fora del centre. Ens va sorprendre saber que un grup de grans lectors participen en un concurs com a prescriptors i estava previst un viatge a Roma per participar en l'acte de clausura del certamen literari.

9:00/10.45h ESCOLA GIANNI RODARI

A la biblioteca vam participar en una activitat amb un grup de 5è al voltant del sentit de la lectura. Cada infant havia escrit què era per a ell/a un llibre i la bibliotecària els va presentar un text que recollia reflexions sobre el mateix tema.

Va ser una sessió molt ben conduïda i els infants es van mostrar molt participatius i engrescats amb la proposta.

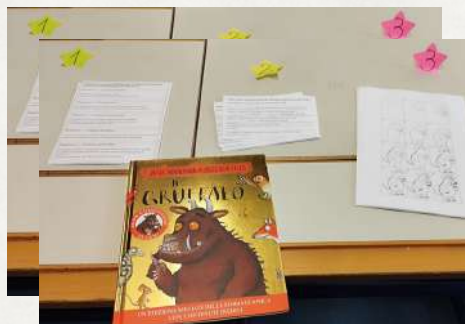
La bibliotecària ens va explicar que amb la tutora d'aquest grup hi havia molt bona sintonia i rebia amb molt interès les seves propostes literàries. Amb la mestra d'alemany també compartien la passió pels llibres i aquest entusiasme es transmetia als infants.

11:00/12:00h - ESCOLA A. TAMBOSI

En aquesta escola vam poder observar dues activitats: una sessió de tauletes en un grup de cinquè i una sessió d'escriptura al voltant del llibre "El Grúfal" en un grup de segon. El mestre de quart conduïa la sessió d'una manera molt directiva i l'alumnat seguia amb atenció les seves indicacions per practicar el disseny gràfic. La mestra de segon tenia un estil més proper però també directiu. En gran grup van recordar la lectura de l'àlbum i després els va proposar un treball d'escriptura en petits grups organitzat en estacions.

En aquesta escola es respirava un ambient menys relaxat que en la primera.

La bibliotecària ens va explicar que en aquesta escola no havia trobat tanta complicitat amb el professorat i que la biblioteca estava en un procés més inicial de reestructuració. Havia començat a treballar en aquest centre el curs passat i calien moltes hores per endreçar i catalogar el fons amb els criteris CDU. Amb l'equip de la mobilitat vam coincidir en destacar com influeix la dinàmica de treball entre docents-bibliotecària en el funcionament de la biblioteca.

BIBLIOTECA INFANTIL SANDRO AMADORI

15:00/16:30h Presentació biblioteca

A la tarda vam visitar la biblioteca infantil SANDRO AMADORI situada al costat del centre social Don Bosco i inicialment havia nascut vinculada als jesuïtes.

La directora, Maria Lacuaniello, ens va explicar com estava organitzat l'espai.

A la planta baixa tenien el fons infantil classificat per edats i per col·leccions. Al centre tenien exposades les novetats i també disposaven d'un racó de jocs. Al fons hi havia l'espai de lectura per a famílies, on estaven situats els llibres del programa "Nati per Leggere" ben identificats amb el logo de la campanya. A la segona planta trobem el fons juvenil de ficció i el fons de no-ficció. També disposen del servei de préstec d'obres d'art.

La biblioteca elabora itineraris de lectura temàtics, reculls mensuals sobre autors/es i fa recomanacions. Tot aquest material es pot consultar en el seu web.

16:30/18:00h Activitat de lectura "Nati per llegere"

Són la biblioteca de referència d'aquest programa organitzat conjuntament amb els pediatres per fer arribar a les famílies la importància de compartir l'hàbit i el gaudi lector amb els infants, des del moment del naixement. Disposen de voluntaris per oferir estones de lectura en veu alta als infants i la nostra companya Laia es va oferir a col·laborar en la sessió d'aquell dia.

27 DE NOVEMBRE, 2024

ORTISEI

**Co-funded by
the European Union**

8:00h Estació d'autobusos

Dimecres ens esperava un altre dia ben intens. Vam quedar a l'estació d'autobusos per agafar-ne un cap a Ortisei, a la Vall de Gardena, a una hora de Bolzano aproximadament.

En aquesta zona es parla la llengua Ladina, l'originària de la regió. La parlen unes 20.000 persones i gaudeix de reconeixement en el sistema educatiu fruit de la implicació d'unes mestres compromeses amb la seva tradició lingüística i cultural. Quan es van crear les escoles públiques de la zona, se'ls va demanar si es volien adscriure al sistema italià o a l'alemany i no van voler triar, incorporant les tres llengües en el seu model, un model exemplar de respecte i diversitat lingüística.

9:15/13:00h VISITA A L'ISTITUTO COMPRENSIVO D'ORTISEI

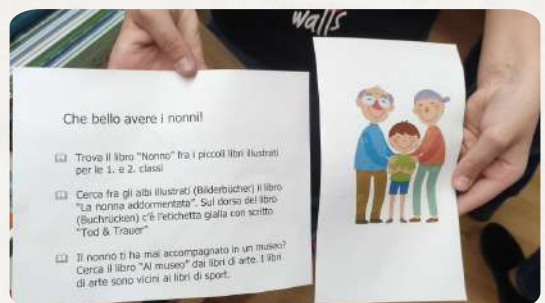
Simonetta Pancheri, la bibliotecària del centre, ens va fer una presentació molt detallada del funcionament de la biblioteca. Treballa 24 hores repartides entre l'institut i les dues escoles de primària que conformen el centre.

La biblioteca està situada a l'entrada de l'escola i les portes són totes de vidre, conviden a entrar. Està molt ben endreçada, amb les estanteries de ficció a un lateral classificades per edats i la no-ficció als prestatges del fons. Segueixen la classificació alemanya, indicant el nom del tema amb una etiqueta de color vermell.

Els grups d'alumnes visiten la biblioteca cada setmana i també s'organitzen activitats de formació.

Vam poder observar una d'aquestes activitats amb un grup de 3r. La bibliotecària els anava mostrant les signatures dels llibres de no-ficció i els infants havien de buscar on estaven situats aquests llibres. Tot seguit han fet una activitat-joc per trobar llibres a partir d'unes pistes. Sabien si l'havien trobat perquè a dins hi havia col·locada una imatge que havia repartit prèviament a cada grup.

La bibliotecària es comunicava amb els infants d'una manera molt càlida i clara. Anava canviant contínuament de llengua, d'una manera molt natural.

Finalitzada l'activitat, vam seguir conversant sobre les activitats que organitzen des de la biblioteca.

En destaco les següents:

- En dia de les biblioteques l'alumnat de secundària presenta un llibre a cada una de les classes de primària.
- Durant el període del Nadal, abans d'entrar a l'escola, els infants interessats venen de manera voluntària 20 minuts abans per escoltar un conte. Es crea un ritual amb música i espelmes i valoren que és una bona manera de començar la jornada escolar.
- Materials per a projectes disponibles per als mestres: sobre ocells, abelles, kamishibai, Astrid Lindgren...
- Paquets de llibres seguint l'agenda 2030: refugiats, cultures, ecologia, democràcia, gènere, educació cívica....

Les biblioteques ladines passen una avaluació per obtenir un segell de qualitat que els permet obtenir més recursos per a les seves biblioteques. Les bibliotecàries escolars de la xarxa alemanya reben formació gratuïta i es troben totes un parell de cops l'any. Són al voltant de 40 persones. Tenen molta relació amb la biblioteca pública i organitzen activitats conjuntament.

Co-funded by
the European Union

Pel que fa al sistema educatiu, segueixen el mètode Montessori. A l'escola es respirava un ambient de calma i benestar.

L'escola ensenya les tres llengües: italià, alemany i ladí. A infantil cada docent és el referent d'una llengua i porten un collaret del color de referència de la llengua. A primària tenen tasques per aprendre a escriure en les tres llengües i continuen fent servir els distintius dels colors per a diferenciar-les. A la secundària fan matèries en les diferents llengües.

Ens va cridar l'atenció una activitat d'escriptura de valoració-resum d'un llibre que estava penjada a la paret amb tot de folis en vertical. Després la guardaven en uns tubs decorats i amb les dades del llibre.

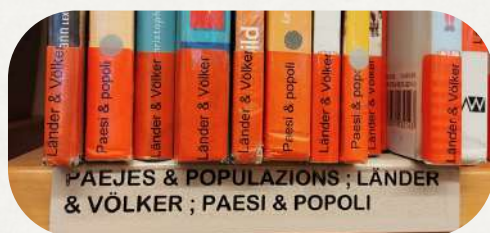
15:30/16:30h VISITA A LA BIBLIOTECA PÚBLICA

A la biblioteca d'Ortisei trobem llibres en les tres llengües tots junts. Segueixen la classificació alemanya. La sala infantil és molt acollidora, es respira un respecte cap a la infància en el mobiliari, en la tria i en la disposició dels materials.

Hi havia una sala per a la lectura de revistes i la sala de ficció d'adult, endreçada per autor.

La decoració estava molt cuidada, l'ambient era càlid i convidava a llegir.

28 de NOVEMBRE 2024

ESCOLA ALEMANYA - EUROPA

Co-funded by
the European Union

9:00/11:00h VISITA A L'INSTITUT DE SECUNDÀRIA

Malgrat que l'equip acollidor de la mobilitat formava part del departament de cultura italiana, van voler ampliar la nostra experiència organitzant una visita a una escola de cultura alemanya. Ens va rebre la docent Vera Kamaun, i vam fer un recorregut per l'edifici de secundària. Ens va explicar que les famílies poden triar entre la metodologia Montessori o la tradicional. Vam poder observar els dos models i les diferències eren notables. En el model Montessori els infants tenen més llibertat per triar el seu pla de treball, l'art hi té més presència i els materials manipulatius acompanyen l'aprenentatge tant de les llengües com de les matemàtiques.

A la biblioteca vam assistir a una sessió d'animació a la lectura centrada en l'estratègia "fer i comprovar hipòtesis abans de la lectura" amb un grup de 2n curs de secundària. L'activitat es deia "Bücherblume" (llibre flor) i es tractava de respondre unes preguntes a partir de la informació de la coberta del llibre. Per fer els grups de treball, es repartia una part de la imatge de la coberta i s'havien de trobar per formar la imatge sencera.

Un cop havien respost les preguntes, es tornaven a trobar en gran grup, les comentaven i se'ls entregava el llibre per a que comprovessin les seves hipòtesis. Val a dir que l'activitat es va fer una mica llarga, i l'alumnat mostrava signes de cansament.

A continuació vam poder parlar una estona amb el bibliotecari, Kassian Andergassen.

Ens va explicar que registren els llibres nous en un catàleg propi, compartit amb la xarxa d'escoles de cultura alemanya. Han d'omplir les dades, el tema (d'una selecció) i si és per primària o secundària. El programari proporciona un número en codi de barres que enganxen al llibre. També enganxen un paper per anar anotant quan s'agafa en préstec. Ens va sorprendre que estan obligats a descartar un 7% del fons cada any. La biblioteca també obre dues tardes al públic en general.

11:30/13h

Co-funded by
the European Union

VISITA A L'ESCOLA DE PRIMÀRIA

Després d'un petit esmorzar que ens havien preparat els alumnes, vam visitar l'escola de primària J.H. Pestalozzi, on les famílies també poden triar entre la metodologia tradicional i la Montessori. En aquesta escola vam visitar la part de Montessori i tots els materials estaven molt ben disposats. Vam observar diferents punts de lectura, tant a fora com a dins de les aules.

La bibliotecària de primària, Dagmar Weber, ens va explicar que hi ha 4 bibliotecaris per a les escoles alemanyes de Bolzano. En total hi ha 12 biblioteques escolars alemanyes, 8 de primària i 4 de secundària.

Totes les classes tenen un horari per venir a la biblioteca a buscar llibres de préstec, cada tres setmanes. Alguns grups venen tots junts i altres venen en petits grups. Si venen tots junts, la bibliotecària els llegeix un llibre.

Tenen més llibres en alemany que en italià i lots de llibres que comparteixen amb les altres biblioteques alemanyes. També caixes preparades sobre temes concrets (el mar, els animals...)

28 de NOVEMBRE, 2024

ESCOLA MARCELLINE

9:00/13:00h VISITA A LA BIBLIOTECA

L'Istituto Marcelline és un centre catòlic privat que ofereix des d'educació infantil fins a secundària de segon grau. Ha estat renovant recentment i les seves instal·lacions són molt modernes i ben equipades.

Les parets frontals són de vidre i el mostrador té espai per a dues persones, doncs la biblioteca també compta amb un mestre de suport. Elena Cardinale, bibliotecària a jornada completa, ens va explicar com està organitzada. En un lateral trobem la zona infantil en italià amb mobiliari adaptat i espai de lectura. Destaca la disposició dels llibres en cistelletes perquè la coberta quedi visible.

En la part central, trobem els llibres en anglès i alemany, els àlbums il·lustrats i el material audiovisual. El fons de ficció juvenil està classificada per temes i a partir dels 15 anys, per autor. La no-ficció segueix la classificació CDU. Vam observar que els llibres estaven folrats amb uns plàstics especials i ens va explicar què feien servir una màquina que ajustava les bosses a la mida dels llibres.

La biblioteca també disposa d'un espai polivalent on es fan les activitats de dinamització lectora. Les taules són plegables i permeten ajustar l'espai a les necessitats de la proposta. Vam poder observar dues activitats:

- Una connexió en directe amb un escriptor xilè exiliat per comentar el context històric de la vida del poeta Pablo Neruda. L'activitat anava dirigida al grup de Batxillerat d'estudiants de llengua castellana i també van recitar poemes de Lorca i Neruda en castellà.
- Una activitat d'escriptura creativa a partir del llibre "Trobar la poesia amagada" de Tina Festa.

Ens va sorprendre la qualitat de les dues activitats i l'actitud positiva de l'alumnat.

14:00/16:00 COMIAT I TANCAMENT

A la tarda i per acomiadar la intensa setmana de la mobilitat, vam fer una trobada de tancament al TreviLAB amb la responsable de les biblioteques, Mila Delli Pizzi.

Vam fer un repàs a totes les visites de la setmana, destacant la riquesa d'haver pogut copsar la xarxa d'escoles i de biblioteques associades als tres models lingüístics que conviuen a la regió de l'Alto Adige.

Vam coincidir en la valoració positiva del model plurilingüe de l'escola Ladina, atès que el model italià i l'alemany parteixen de la separació cultural de les comunitats.

Vam lloar també el model de biblioteca escolar en xarxa impulsat i recolzat pel govern autònom de la regió, i la figura pública del bibliotecari escolar.

És un model on emmirallar-nos-hi.

Per acabar, voldria agrair a les meves companyes de la mobilitat la seva actitud positiva i les ganes posades per a que tot vagi bé: Laura, Anna i Laia, gràcies!

També vull agrair a la Mar Font el seu acompanyament tan càlid i proper malgrat la distància.

Ha estat una experiència extraordinària que m'ha permès créixer tant a nivell personal com professional.

Ara cal confiar en que els aprenentatges es puguin estendre com la nostra ombra en el paisatge.

The CETE+ project is co-financed by the Erasmus+ program of the European Union. The content of this publication is the sole responsibility of Núria Giménez and neither the European Commission nor the Spanish Service for the Internationalization of Education (SEPIE) are responsible for the use that may be made of the information disseminated here.